

Länstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

Datum
2022-10-06

Diarienummer
12030-2022

1 (4)

Post- och telestyrelsen
foreskrifterpost@pts.se

Yttrande över förslag till föreskrifter och allmänna råd (PTS dnr 22-10152)

Länstyrelsen i Norrbottens län yttrar sig härmed över rubricerad remiss.

SAMMANFATTNING

Post- och telestyrelsen (hädanefter PTS) har tagit fram förslag till nytt regelverk för utdelning av post inom den samhällsomfattande posttjänsten som tillsammans med konsekvensutredning och förslag till föreskrifter lämnats på remiss.

Länstyrelsen anser att det är positivt att PTS via föreskrifterna skapar en långsiktig stabil reglering av en samhällsomfattande posttjänst som är socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar. Det är viktigt att posttjänsten svarar mot samhällets behov i hela landet, inte minst då postutdelning är klassat som en samhällsviktig verksamhet av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (hädanefter MSB).

Länstyrelsen har över tid noterat försämringar och eftersatthet för länets medborgare vad gäller grundläggande samhällsservice inom områden som exempelvis mobiltäckning, grundläggande betaltjänster och bredbandsutbyggnad. Detta till följd av det sviktande intresset hos privata företag att bedriva verksamhet i områden som präglas av få hushåll med långa geografiska avstånd till tätort. Försämringarna slår inte endast mot hushållen i allmänhet, utan också i synnerhet mot medborgare med särskilda behov som exempelvis nyanlända, personer med olika funktionsvariationer och äldre. Länstyrelsen ser därför behov av att det föreslagna regelverket tar tydlig regional hänsyn till länets omfattande glesbygdsområden.

Länstyrelsen föreslår därför att särskild regional hänsyn och beaktas och regleras i föreskrifterna såtillvida:

- att en minimigräns avseende antalet postinsamlingar och -utdelningar per vecka inkluderas i föreskrifterna
- att regelverket i likhet med Förordning om bevakning av grundläggande betaltjänster (SFS 2017:869, 2 §) inkluderar personer med särskilda behov
- att regelverket utöver konsekvenserna för privatpersoner i glesbygd, även beaktar postutdelning ur ett företagarperspektiv.

YTTRANDE

Länstyrelsen har tagit del av PTS konsekvensbeskrivning avseende föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande post, och vill lämna följande yttrande.

Postutdelning är en samhällsviktig verksamhet

Sammanfattningsvis delar Länstyrelsen den utgångspunkt som PTS har för sitt uppdrag, det vill säga att den samhällsomfattande posttjänsten fortsättningsvis ska vara ekonomiskt hållbar och svara mot samhällets behov. Samtidigt är avvägningen mellan ekonomi och postutdelning som grundläggande samhällsservice, enligt vår uppfattning, ingen enkel balansräkning då det ser olika ut beroende på vilken del av landet som posttjänsten omfattar.

Insamling, sortering och utdelning av brev och paket är klassat som en samhällsviktig verksamhet av MSB¹. Det innebär att verksamheten är viktig för att upprätthålla samhällets funktionalitet, då privatpersoner, företag och andra organisationer är beroende av en väl fungerande posttjänst.

Eftersom posttjänst är en del av den grundläggande samhällsservicen och vidare klassad som en samhällsviktig verksamhet, anser Länstyrelsen att det är av största vikt att tjänsten omgärdas av ett robust regelverk som fastställer tydliga villkor för att trygga servicenivån för postmottagare i hela landet. Vidare bör regelverket motverka att privata aktörer utan utpekad samhällsansvar fränsäger sig stora geografiska områden i länen med hänvisning till låg lönsamhet.

Regional hänsyn bör beaktas i regelverket

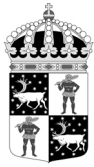
I konsekvensutredningen framgår det att: *”Desto färre postmottagare i ett geografiskt område och ju längre avståndet dem emellan är så påverkas resultatutvecklingen negativt i allt större utsträckning. Lönsamheten per utdelad försändelse minskar med andra ord betydligt snabbare i dessa områden än i andra. För vissa av tillhandahållarens lokala utdelningskontor kommer föreskrifterna därför att innebära en förstärkt negativ resultatutveckling över tid.”*²

Länstyrelsen har sett denna utveckling inom området grundläggande betaltjänster, där ett privat företag med monopol att tillhandahålla betalningsförmedling på grund av lönsamhetsskäl minskade den geografiska närvaron under flera års tid, för att slutligen avveckla tjänsten i hela landet. Detta resulterade i att tillgången till betalningsförmedling inom rimliga avstånd försämrades kraftigt i stora delar av landet, inte minst i Norrbottens inland.

I det remitterade förslaget av föreskrifter och allmänna råd tas ingen hänsyn till det regionala perspektivet, vilket Länstyrelsen ser en fara med, då lagstiftning ur enbart ett nationellt perspektiv kan slå hårt mot vissa delar av landet. Detta ser vi exempelvis i Lag (2010:751) om betaltjänster och Förordning (2010:1008) om betaltjänster gällande kreditinstituts skyldighet att tillhandahålla kontanttjänster. Enligt 9 kap 13§ får högst

¹ Myndigheten för skydd och beredskap, 2021, MSB1844, s.7

² Promemoria, konsekvensutredning Post- och telestyrelsens föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst, s.29

0,3 procent av befolkningen får ha ett längre vägvstånd än 25 kilometer mellan folkbokföringsadressen och den närmaste platsen för kontantuttag. På nationell nivå uppfyller kreditinstituten kravet, men inte sett ur ett regionalt perspektiv. Detta, menar vi, synliggör tydligt en negativ konsekvens om det regionala perspektivet inte beaktas i föreskrifterna och vill därmed understryka vikten av att detta görs då målbilden, med hänvisning till Postlagen³, är av liknande karaktär som för de grundläggande betaltjänsterna.

Regelverket bör omfatta personer med särskilda behov

I konsekvensutredningen skriver PTS att: *"[...]utdelning till samtliga postmottagare med särskilda behov, oavsett om de är bosatta i eller utanför tätort, fortsättningsvis ska regleras i tillhandahållarens tillståndsvillkor. Föreskrifterna innehåller därmed inte några sådana bestämmelser.⁴"* Vidare noterar Länstyrelsen att det inte heller finns några andra undantag angivna i de föreslagna föreskrifterna, utan att alla eventuella undantag i enlighet med 12 § istället ska meddelas i tillhandahållarens tillståndsvillkor, som nämnt ovan.

Länstyrelsen befarar att bristen på ett tydligt inkluderande av individer med särskilda behov i samhället kan leda till att behovet hos dessa personer inte beaktas i tillräckligt stor utsträckning, då reglering i föreskrifterna ger personer med särskilda behov ett starkare skydd och en kontinuitet än om de regleras i tillhandahållarens tillståndsvillkor. Detta kan jämföras med Förordning om bevakning av grundläggande betaltjänster SFS 2017:869, 2 § där det står följande: *"[...] I bevakningen av att de grundläggande betaltjänsterna motsvarar samhällets behov ingår att bedöma tillgängligheten till tjänsterna för äldre personer och personer med funktionsnedsättning."*

Minimigräns avseende antalet postsamlingar och -utdelningar

PTS skriver i konsekvensutredningen att: *"Kostnaden per postmottagare och försändelse är högst för utdelning i glest bebyggda områden. Tillhandahållaren har begränsade möjligheter att på effektiva sätt minska kostnader i dessa områden.⁵"*

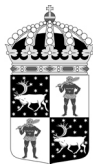
Enligt 3 kap. 1 § första stycket i postlagen ska den samhällsomfattande posttjänsten bland annat uppfylla kravet att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, ska göras minst en insamling och minst en utdelning av postförsändelser. Eventuella undantag anges i tillhandahållarens tillståndsvillkor.

Länstyrelsen anser att det är viktigt att det finns en långsiktighet avseende de samhällsviktiga tjänsterna inom den grundläggande kommersiella servicen, eftersom dessa befinner sig på en föränderlig marknad. I och med att undantag inte finns angivna i de föreslagna föreskrifterna saknas ett grundläggande skydd för upprätthållandet av en tät och kontinuerlig posttjänst som är oberoende av vilka aktörer som agerar på marknaden, och vilka tillståndsvillkor dessa har. Länstyrelsen föreslår därför att en

³ 1 kap. 3§ "Samhällsomfattande posttjänst: en posttjänst som ska finnas i hela landet, som är god kvalitet och som innebär att alla användare kan ta emot postförsändelser och till rimliga priser för befordran kan avlämna sådana försändelser."

⁴ Promemoria, konsekvensutredning Post- och telestyrelsens föreskrifter och allmänna råd om utdelning av post vid tillhandahållandet av samhällsomfattande posttjänst, s.19

⁵ Ibid, s.8

Länsstyrelsen
Norrbotten

YTTRANDE

Datum
2022-10-06

Diarienummer
12030-2022

4 (4)

minimigräns avseende antalet postinsamlingar och -utdelningar per vecka inkluderas i föreskrifterna.

Genom att utveckla och etablera system för samordnade transporter av post och paket är det möjligt att skapa effektivare leveranser, vilket leder till samhälls-, miljö- samt ekonomiska vinster. För boende och verksamma på lands- och glesbygden kan samordnade transporter innebära att post- och paketleveranser sker med tätare intervaller, än om samtliga aktörer ska leverera sina egna paket, vilket bidrar till att upprätthålla samhällets funktionalitet.

Företagarperspektivet på postutdelning saknas i konsekvensutredning

I och med att ett minimumantal utdelningsdagar inte finns reglerat i Postlagen eller i de föreslagna föreskrifterna ser Länsstyrelsen en fara med att tillhandahållaren succesivt kan minska antalet utdelningsdagar per vecka i områden utanför tätorterna. Detta påverkar inte minst de företag som har sin verksamhet i dessa områden, och som är beroende av kontinuerlig post- och paketutdelningar såväl som -insamlingar. I den föreliggande konsekvensutredning finns ingen närmare analys hur olika aktörer påverkas, och det görs inte heller någon distinktion mellan dem i föreskrifterna, trots att behovet hos privatpersoner och företagare inte är detsamma.

BESLUT

Beslut i ärendet har fattats av Landshövding Lotta Finstorp efter föredragning av Helena Morén, handläggare vid Landsbygdsenheten. Vid beredning av ärendet har även strateg Mats Lindell, avdelning Näringsliv deltagit.

Beslutet har fattats elektroniskt och saknar underskrifter.